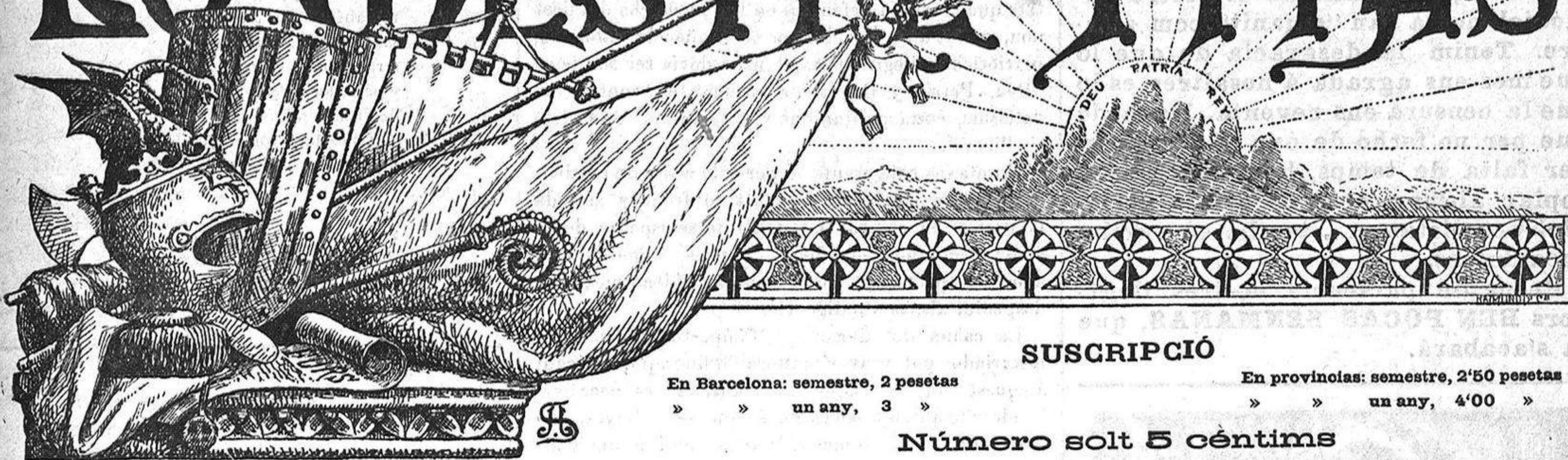

LO MESTRE TITAS

SUSCRIPCIÓ

En Barcelona: semestre, 2 pesetas
 » » un any, 3 »

En provincias: semestre, 2'50 pesetas
 » » un any, 4'00 »

Número solt 5 céntims

CATALANISTAS Y CARLISTAS

CENSURA

NOTA.—En la impossibilitat de copiar enter ni á trossos (per no permetreho la censura) l'interessantíssim folletó «Catalunya Autónoma» que tanta acceptació tingué, y te encarà, re-
 produhim lo que insertarem al dirigirnos l'any passat als catalanistas convensuts de que en aquest moment es d'una oportunitat grandíssima y pera que hasta 'ls més cegos obrin los ulls...

ADVERTENCIA

La fem á nostres llegidors y 'ls supliquém que dissimulin si nostre periódich no vá tan "amanit" com sempre. Tenim la desgracia de que lo que mes ens agrada á nosaltres es lo que la censura ens reventa. De modo que per no ferho de cap y de nou y per falta de temps, hem d'acudir á copiar alguna cosa d'altres periódichs carlistas y... també en surtim escaldufats.

Prenguin paciència nostres llegidors **BEN POCAS SENMANAS**, que ja s'acabarà.

LA MA DE DEU

II

Abocadas las societats als governs liberals, debían forsosament trascendir en l'esprit de las lleys, las tendencias exclusivistas del dret nou, y prompte legislacions indiferents y més tart ateas, pro sempre laicas, vingueren á llensar per terra las antigas lleys forals, basadas en los principis relligiosos que inspirá la sublim doctrina del Martir del Calvari, en lo humá condensada en lo crit grandios de "Llibertat, Igualtat y Fraternitat", colossal llegat del testament de Cristo.

Perduda la norma cristiana, prompte 'ls interessos patris caygueren en desús, convertintse en privats interessos com patrimoni usurpat per saltejadors d'ofici.

Triomfant lo desquiciament, tingué, per llógica irrefragable, que venir lo desordre, y convensut l'home que després de la vida no hi ha res, just era dedicar-se á assegurar la gloria y els plahers en aquest mon, arrivant, per conseqüencia, lo període del saqueig y del robo. Si Deu no existeix no pot existir lo delict, perque sense legislador no hi ha lley, y sens lley may poden violarse drets, ja que aquests neixen de aquélla, la que, además, los regula y reglamenta pera que los dels uns no contradigan los dels altres.

No podent existir lo delict (peccat) tot es legal (lícit), y si tot es lícit no tinch necessitat de guanyar lo pa, sinó d'exigirlo; si me 'l donan, lo prenc; si me 'l negan, lo robo; si 's resisteixen, mato; aixó es l'anarquisme; ergo del lliberalisme hem arribat al anarquisme; no volíam la tiranía d'un y hem d'acceptar la de molts per la forsa incontrovertible de la llógica fatal, y posats ja á la pendent, sens freno ni conductor, ¿qui es capás de calcular los insondables abims pels que anirém rodant, ni las profunditats inmensas en que 'ns despenyarém?

Ara bé; no tots los ciutadans devían prestarse dócilment al sacrifici, y veus aquí que tots los que no estavan disposats á transigir ni cedir formessin una massa compacta baix una quefatura llógica, cuydant avants que tot y sobre tot dels interessos sagrats de la religió ultratjada: aquests sentiments nobles y generosos portavan com per la má los furs de la patria,

convertida en patrimoni del més fort; d'altra part, com lo lliberalisme doctrinari va haver d'entronisarse per medi de successivas revolucions y continuas evolucions armadas, tingué que volcar molts legitimitats que trovaren defensors en los enemichs del dret nou, venint á ser aquests per conseqüencia católics, patriótics y legitimitas, donchs devía ser son lema "Deu, Patria y Rey", forsosament en contra del "ateisme, cosmopolitanisme y anarquisme" de la tesis liberal.

Posats los beligerants en perfecte ordre de combat, desplegadas las banderas, alsat lo front y armada la destra, lo combat no podia ferse esperar, devía venir inevitablement furios, inmens, impetuós, ab aquella impetuositat horrible de duas ideas que xocan despedint xispas d'indignació.

La calma del philosoph y l'imperturbabilitat del historiador pot arribar inalterable fins aquí; arrivant á aquest punt es impossible continuar, es necessari pendrer una llansa, anarse'n á son camp, lluytar, esbossinar-se, vencer ó morir. Deixém aquí á uns y altres.

Encare no hem acabat.

ROGER DE LLUBIA.

TIMBRES

«Qui no sab lo que son timbres,
no sab pas lo qu'es progrés;
desconeix els adelantos;
te molta llana al clatell;
es amich de las sotanas;
y sols li falta 'l ruquet
per semblar un tros de quoniam
de sagristas rebrech,
ó n'es fill d'alguna aldeya
clavada entre rochs y cel.»

Aixís s'esplicava un sabi
ab més ínfulas qu'un grech,
tot estirantse el muchacho,
y fent boletas... del greix,
que son nas li regalava
sens descans y abundantment.

Va causarm' tal entusiasme
l'arenga de tant valer
ab sanc-façon pronunciada
per sabi tan... sabaté,
que vareig perdre 'ls estribos
desbocantme sobre 'l grech.

Vina 'm aquí; c... calsas;
que á la llengua no hi tinch pels
y 't daré una lliçoneta
composta d'alguns concells...

«Ja sabs lo que t'empatollas,
sastre de peu, petarré,
bunyolero de set solas,
colega de 'ls esparvers
tan amich de buscar bronca
com de negarm' lo que 'm deus?...

A veure: torna á fer l'home
insultant á tort y á dret
als sensats que no ombregan
ab rodas del teu... progrés,
y veurás quina tunyina
se 't prepara ¡vatua-nell!

«Dius que coneixes els timbres
conquista del temps modern?
els timbres que tu coneixes
que me 'ls clavin... sota 'l jech.»

«Quin modo de tocar timbres!
¿y què? tot plegat, per res.
¡Aparatos progressistas!
¡genera! ¡vatua 'l ret!
Volém timbres que servixin;
que la patria s'ho mereix.»

Volém que 'ls martellets vibrin
y toquin á... somatént;
á somatént y á rebato,
que pel cas, es lo mateix.

Liberals y progresistas;
no sabéu lo que xarréu;
sabentho no xistaríau;
seríau homes de seny,
y perdíau la fatlera
de dirnos: sagristanets.

Els carlins, volém que 'ls timbres
sigan prompte diligents

tot cantant als sangoneras:

—Requiescat in pace,—Amen.....

P. DE LAS P.

Rápida

Com que 'l negoci principal d'aquesta vida es lo de l'eterna salvació y sia aquesta difícil d'obtenir sens una encertada elecció d'estat, cal molt meditar aquest punt interessantíssim. Jo fa dias hi estich encaboriat. Me ballan devant dels ulls las diferents carreras y oficis de la societat y tinch de ser franch; tot me repugna. A tot arreu hi ha treballs en gran y á mi lo doblar l'esquena 'm fa la trabeta. Voldría ser home de molta parroquia y tenir un sustitut al devant; també m'agradaría algún cárrech d'investigadó, d'inspectó, etc., pera ferme ab una sortida de passeig, més quartos qu'un pagés ab quatre batudas, no 'm doldría tampoch ser concejal de consums ó del matadero, ó cobrador del Banch. Mes ¡quina desgracia! Ab tot y pintarmhi en los dits cárrechs, no puch exercirlos. No tinch carrera, ni propietat, ni fiança. ¡Qué hi faré! Ja sé lo ditxo «diner fa diner». A mes son' los dits cárrechs de conciencia, volen molta delicadesa y m'hi podría perdrer. Anem per un altre. Potser la vida de bufet. Alló d'estarse assentat un parell ó tres d'horas diarias devant d'una taula de ministre, donant concells á nap cada un, es ben profitós y descansat. Además, tractant sempre de lleys y justicia, tinch d'obrar segons lley y sortir justificat encara que no vulla. Joyós d'haber atrapat tant bona idea y tement no 'm fugís, m'agafo 'l cap ab una mosta, m'apreto 'ls polsos y dintre poch moments estaba de viatge per un món desconegut. M'enlayraba soptadament, tot esferehit miraba la terra desapareixent de mos peus, y al cap d'un rato 'm trobava al mitj d'una regió lluminosa, tranquila, que sospenía mos sentits. Ovíro al fons una altíssima muralla y una grandiosa porta tota forrada de ferro y fortament clavetejada. S'obra sens esforços y vetam-aquí devant de Sant Pere. Me trech la gorra y li pregunto ab tota la patxoca de quan tenía enteniment, si podia entrar y quedarme á dins. Sant Pere, mut. Torno á la carga y li dich á l'orella que hi haurá propina. Ja 'm sento las claus que pican las dens en ma pobre esquena. Com me va fer blincar! No sé quinas paraulotas li contestí, qu'en lloch d'enfadarlo més lo feren riurer. Me calmá y 'm preguntá l'objecte de mon viatge.—Ja veurá, responch; soch un pobre home que voldría viurer bé, guanyarme las garrofas y entrar al cel sens treballar y no sé ahont girarme. Pensaba en ser advocat. ¿Que 'm diu vosté?—¡Ca, noy! no ho endevinas pas. Sápigas que en eix palau tant gran del cel, n'hi entrá un tant sols per casuali-

tat, y l'Amo m'ha prohibit obrir á cap més. Un dia 'm passejava devant de la porta y 't veig venir un senyorás panxut, levita ab solapas de vellut de seda y ulleras ab guarniment d'or y un manat de protocols. M'allarga 'ls papers, y com no sé de lletra, crido á Sant Pau que 'ls llesca. L'Apostol arrufa 'l nas y diu qu'hi troba més lletra menuda que á sas propias cartas, y que per tant no entén res. ¿Qué ferhi? Donchs portarho á l'Amo. Mentrestant Sant Pau hi anaba, en Peret se quedá á guardar la porta, y 'l tunante del Ibo s'assegué á son costat. Com li xiulaba las orellas. Tants anys de serveys, deya, vos lo que fe dels Apostols, l'amich inseparable de Jesús, lo primer Cap de sa Iglesia y veurhos com un miserable ataconador d'escaleta, treballant nits y días, obrint y tancant á tot'hora, fent de porter, bastaix y municipal. Jo os parlo net y clar, ara mateix anaba á trobar l'Amo y si no 'm cambiava l'ofici li donaba 'l despido. En Peret, poch acostumat á paraulas tan afalagadoras, se deixá ensobornar. Dit y fet. Escomet á Nostre Amo y decidit li planteja la qüestió de confiança. Lo bon Senyor, endevinant tot seguit de que 's tractaba, li estirá suaument lo tupé, li feu veurer que lo seu carrech era 'l de més confiança, y li reptá la falta de delicadessa en creurer tant prompte á qualsevol foraster contra son bon Amo. Roig Sant Pere com un tomatech, n'haguera fet alguna de las sevas contra l'advocat á no calmarlo Jesucrist. Obrali la porta, diu, perque es molt perillós que mogui xibarrí per fora, pro no convé tampoch ficarlo massa en dins, d'aquí endevant será lo teu Secretari, ja que no saps de lletra, fesli examinar los documents. Te convé tenirne un dels aixerits perque compreguis las trampas dels altres. Aixís no n'entrará cap d'altre á casa, ab un n'hi ha de sobres.

Folk-lorisme

ROMANCES POPULAR CATALÁ, novament ordenat d'en *Alí-Ben-Noab-Tun*. Se ven al preu d'una peseta á ca'n Verdager.

L'eruditissim autor de las *Lliçons familiars de Gramática catalana* ha donat una nova mostra de portentosa activitat y exquisit gust literari ab la publicació d'aquest novísim *Romancer*. L'hem llegit, y després d'assaborir las bellesas que atresoran las 80 planas del llibret, ha nascut en nosaltres una com reconvençió contra l'autor, qui ab medis sobrats y intelligencia probada, ha limitat son gust artístich dintre de 32 vellas joyas de la vella Catalunya. Els folkloristas estém esperant el *tomo* segon...

Després del moviment progressista, iniciat pels enciclopedistas transpyrenaichs y portat á cap pels revolucionaris politichs dels pobles neollatins, moviment d'odi al passat, de despreci á lo antich, de desprestigi de lo vell, de befa envers tot lo venerable de llurs patrias, ha vingut, per la lley de la reacció, aquesta saniosa corrent tradicionalista, rejoyenint lo que davan per caducat els innovadors y consagrants tot quant se relaciona ab la complicada vida dels pobles en las centurias que passaren. D'aquí la tendencia dels pobles vells als organismes regionalistas mitjvals; d'aquí el retorn á las llibertats eminentment socials y colectivas; d'aquí el renaixement artístich d'istils y characters antichs; d'aquí l'afany de colleccionar, estudiar y propagar los monuments artístichs de las vellas literaturas nacionals.

Y si aquesta corrent folk-lorista—en los distints or-

dres de la vida—es una corrent europea y universal, no podíá menys de manifestarse á Catalunya, eminentment tradicionalista, ab forsas extraordinarias. Gracias á la voluntat de ferro y no vulgar talent d'un estol de bons patricis, devots de las institucions venerables de la terra, els estudis folk-lorichs han rebut aquí una embranzida no petita, fent que comenci á ser coneguda tal com era la Catalunya d'ahir, retratada en las institucions que las passadas generacions nos han llegat.

Y ahont se coneix millor el caracter d'una rassa es, sens dupte, en els *romances* populars, nascuts, com las flors boscanas, de las entranyas del poble, assahonats al caló de la llar ab el cult de deu generacions, y sent, en conseqüencia, espill veritable de las virtuts y vicis de la rassa que las produhí, y ab amor las conserva.

En aquest concepte, *Alí-Ben-Noab-Tun* es un dels mes benemerits fills de Catalunya. Sas obras d'esperit folk-lorista son nombrosas y importants (1), y la present, si cap mes n'hi hagués, sería prou pera contar-lo entre 'ls mes eminentes dels que avuy anomenan *intelectuals*, y posarlo al cap-de-munt dels folk-loristas mes granats. Ha sapigut escullir ab tant bon gust artístich las mes acceptables variants que 'ls *romances* populars tenen, que aquesta es, nos sembla, la mellor qualitat del *Romancer*.

Si val á dir la veritat, dos defectes trovém al llibret, defectes relatius, que, segons com se mirin, molt bé podrán ser bellesas. Es el primer la massa naturalitat del llenguatge en alguns punts, y el segon la morfologia que usa l'autor, qui té molt en compte la etimologia y la tradició, no donant el merescut (nos sembla) á la fonética y al *si vellet usus* del preceptista llatí.

Ab tot, nosaltres, tradicionalistas en política, felicitem al erudit autor del *Romancer*, tradicionalista en literatura, y fém vots pera que, al gaudir Catalunya d'una

VII, ocupi *Alí-Ben-Noab-Tun* un dels primers llochs en las futuras *Academias de la Historia y Lengua catalanas*.

VALCARLOS.

(1) «Cançonet catalá», «Cançoner místich del XV.én é XVI.én segles», «Cançons de Nadal», «Romans de D. Ramón», «Cobles á Sant Jordi», «Romancer feudal cavalleresch», etc., etc.

FILIPICA QUARTA

AL DEIXEBLE SURSUM CORDA

Com qu'ets tant poca vergonya y ademés tant embustero, per mes que no soch torero t'hauré d'arrancar la monya.

Aixó ho dich perque no crech res de lo que 'm dius que fas, perque, digam: si estás gras ¿com puch creure qu'estás sech?

Si 'l teu amich principal t'ha vist y 'm diu qu'estás bo, digas: ¿com puch creure jo que tu estigas gens malalt?

La butllofa que t'escapa en ta carta 'm mostra be alló de que «un mentidé més aviat que un coix s'atrapa.»

De ma bondat fas abús perque 't rius de lo que dich y conech que d'un amich tu vols ferne 'l bon Jesús.

Me dius que si no obro l'ull no m'arrendas la tanyina: si ets tant pinxo, acostat, vina; ja 't faré abaixar l'orgull.

Capsigrany, morros de cá, desentegat, animal,

que t'escusas de malalt per no haver de trevallá.

No 'm faltaré cap pedás pels cops que de tu rebré; sapias que ja 'n tornaré quan tu encare hi anirás.

Un bastó que tinch de freixa vull que 'l pugas ensumar fins que 't cansis de plorar y no gosis fer cap queixa.

Te clavaré un estufat que 't deixaré bon recort; si acás d'ell no 'n quedas mort semblarás un ruch nafrat.

Animal de duas potas, t'has burlat del Sr. Titas y puig la bilis m'excitas are las pagarás totas.

Tant encés estich en ira que vull rentarme ab ta sanch: ¡batúa la sanch d'un banch y 'l fetje d'una cadiral!

Si tu m'haguesses cregut com te deya fa mitj any sense venirme ab engany, no 't veurías tant fumut.

Pro are que ja 's preparan las cynas per fe 't malbé si 'm dius res jo respondré:

—Quan fou mort lo combregaren.

Si tu haguesses escoltat al amich que be 't volía altre gall te cantaría; ¿ho sents que 't dich, desgraciat?

Junt ab tu jo desitjava fe una enérgica campanya contra 'ls lladregots d'Espanya que's ja un Estat que s'acaba.

¿Perqué s'acaba, perqué? Perque hi ha certs catalans que diuhen dels castellans tot lo que á la boca 'ls ve.

Ja 't dich que estem ben firats: avuy si un nó es catalá ja me 'l volen condempná com que fes uns grans pecats.

De la llengua castellana diuhen que no es gens bonica sent aixís qu'es molt més rica, molt més que la catalana.

Lo catalá te 'l defecte que sols serveix per fer broma; es molt rústech, no es idioma y ab prou feynas es dialecte.

Se queixan molts catalans que no 'ls dona cap profit ser governats per Madrid perque son mals governants.

Si á Madrid governan mal dígam, Sursum: ¿com s'esplica que Catalunya es més rica des' que reyna un lliberal?

Son uns *nyébils*, son uns bledas que han hagut de menester carrutxas fins per poguer fe 'l paper de sopas fredas.

Com direu mal de Madrid, com podreu emanciparvos si hasta tenen de peixarvos, si encare os mamau lo dit.

Avans de rebre 'l tacó que dintre poch temps rebrás apa, á veure si sabrás probar que no tinch rahó.

LO NUNCI DEL CANVET.

“Belén Sárraga

La redacción de un periódico nocedalino de Málaga que ridiculizó á esta propagandista del diablo, ha sido apedreada por los republicanos.

Nocedalinos y carlistas somos unos tontos. ¿Quién nos manda ridiculizar á los librepensadores, si estamos de tejas abajo completamente abandonados, sin apoyo moral ni material de ninguna clase?... Los católicos á la moderna se burlan y ríen de nosotros; y cuando se apedrea la redacción de Málaga ó la de la calle de Salinas de Valencia, dicen. “¡Pues ellos tienen la culpa! Siempre (los muy Quijotes) criticando á todo el mundo; natural es que sufran las consecuencias: *qui no vulga pòls, que no vuija á la era.*”

Dios ya lo ve: hasta nuestras Autoridades no quieren que seamos intransigentes. Será, pues, que vamos por mal camino, y que los defensores del Catolicismo-liberal están en lo cierto, y obran mejor que nosotros transigiendo á trochè y moche. Hay que cambiar el sistema de los ataques por el de las alabanzas. Por eso el otro día hicimos el panegírico de Blasco Ibáñez; hoy quemaremos tres ó cuatro granos de incienso ante las narices de la Belén Sárraga, y más adelante (si hay humor) cantaremos las *virtudes* de Morayta, de Lletget y del moro Muza. Claro está que así los republicanos no apedrearán esta Redacción, ni los católicos á la moderna nos llamarán Quijotes. ¡Y á comer en grandel!

Todo eso que dijo contra la Belén *El Obrero Católico* de Gijón, y que han reproducido *La Lectura Dominical* de Madrid y otros papeles tradicionalistas, de uno y otro color, hasta el de Málaga... todo eso deben ser calumnias infames: sí, la Belén es una señora modelo. ¡Ya quisiéramos nosotros que las mujeres católicas trabajasen la quinta parte de lo que trabaja Belén! Es decir, que defendiesen á la Religión cinco veces menos de lo que Belén la combate. Pero ¡cál! muchas señoras piadosas, imitando á sus maridos católicos á la moderna, lo mismo asisten á los ejercicios espirituales, vestidas de negro, que á la recepción del Embajador marroquí, desnudas de mediecuerpo arriba y con la Luna de Mahoma entre los rizos del cabello. ¿Qué hacen esas hembras cristianas en pró del Catolicismo? Menos, muchísimo menos que Belén en favor del Pensamiento y de la Conciencia libre.

Con lo que gastan, por ejemplo, las señoras católicas de Valencia en los palcos del teatro, en carruajes, en pasatiempos, en trajes costosos, en alhajas y en muebles inútiles, habría bastante para fundar un diario religioso y de polémica que, por sus condiciones materiales, pudiese competir con los mejores de la ciudad. Belén se preocupa más del apostolado de sus ideas, que del adorno de su persona y de su propia tranquilidad y reposo: vestida con ropas baratas, aunque chillonas, y con cuatro cintas y flores de trapo en la cabeza, va por esos mundos gastando saliva y fuerzas, sin acordarse tal vez de la ópera ó del rigodón á que viven entregadas en los grandes salones las damas del Cristianismo; y si algún dinero tiene, lo destina con provecho á la difusión de su revista.

¡Qué lecciones para las señoras cristianas! Todo es quejarse de que no haya en esta capital un diario católico, sin tener en cuenta que para levantar un gran edificio se necesitan grandes cimientos. ¡Cuántas señoras conocemos que no saben las fincas ni el dinero que tienen sin producir!... ¿Qué costaría destinar una parte de sus riquezas á la propagación de la Verdad y del Bien, por medio de la prensa? Y en el día del Juicio, ¿cuántas se tendrán que arrepentir por no haberse acordado de tan importante necesidad en sus disposiciones testamentarias?

Sabedlo, mujeres mimadas de la fortuna: esa apóstol del demonio, esa infortunada Belén, será vuestro

fiscal en la hora de la muerte y en el instante del Juicio; por que trabaja ella más en favor de Lucifer, que vosotras en pró de Nuestro Señor Jesucristo y de su Iglesia.

Señoras católicas: ¡Al apostolado de la mujer! ¿Os remuerde ó no la conciencia?...

MANUEL GASCÓ.

— A Barcelona semblém ara habitants de la Lluna. Ja ‘ns podém cansar á buscar noticias, que l’única cosa que ‘s pot sapiguer una mica de cert es que devant del Banch roban 1.800 pelass, que á la Ronda de Sant Antoni renyeixen dugas donas y las curan á la farmacia de mes aprop, que l’inglés mata alguna criatura; y tot noticias per l’istil. Jo he comprat los diaris tota la semana y encár no he pogut sapiguer de cert si l’Alcalde ha dimitit y si li han acceptat la dimisió y si en Silvela es boig ó si ‘l fa. Si vostés saben alguna cosa y volen fer lo favor d’enviarmho ab carta, jo ‘ls abonaré ‘l sello y ‘ls donaré las mes espresivas gracias.

— Y ara que dich de cartas, penso (y aixis es que valdrá mes que deixin correr l’escriurem, porque ‘ns podríam comprometre) penso, donchs, ab las cartas de Valencia que

Y després fihin los seus secrets al govern. Lo que dich jo sempre: avuy-día val mes viure al Marroch que á Espanya.

— Diu que una comissió de senyoras (y qui díu senyoras vol dir donas) emparentadas ab los presoners españols de Filipinas visitá al Sr. Silvela pera dirli que activés las dilligencias á favor de dits presoners. En Silvela no las pogué rebre. Li haguessin portat uns quants cents duros pera lliurar á nostres presoners

Sempre n’hi hauria pera passar uns quants días mes, y qui día passa any empeny.

— Perque han de sapiguer si no se ‘n han enterat ja, que ‘l govern va molt escás de diners. Es veritat que la renda d’Aduanas dona cada día mes milers, pero també ho es, y encara mes, que cada día tenen mes gana y com mes tenen mes menjan aquestas *solitaries* del Estat. Per xó d’ensá que no poden xuclar á Cuba y Filipinas s’han llensat com plaga de llagostas per xó ‘s varen vendre aquells islots que ‘ns quedavan á l’Australia y per xó ara parlan ja de vendrers á Ceuta. Y ara

— Deya días passats un diari: “A Espanya estém mals: axó se ‘n va: caminém sobre d’un foch cubert de cendra y que prompte esplotará cremantnos á tots.” Los que estém mal y ‘ns en aném á can Pistras y caminém sobre ‘l foch, som los pobres contribuyents (jo també ho so). Nosaltres si que no sols caminém sobre ‘l foch, sino que ‘ns rodeja per tots cantons y ‘ns te ja mitj abrasats; que ‘l govern prou se la passa ben be á la nostra esquena. Y després de portar tanta carga, encara dirém que no som burros.

Ara jo mateix voldria traure tot lo verí de la meva pluma y ‘m tinch de contentar dihent quatre gatades y aburrir á mons lectors. Ventura que aquests son mes sensats que ‘l govern, si es que ell ho es gens, y ja ‘s farán cárrech que boy espategant me ‘n

No hi ha homes més dolents ni capassos de fer mals, com aquesta mala peste de masons y lliberals.

No feu cas de las garrofas de Donya *Publicidad*; ¡Pobrel te tan poca solta que Deu l’hagi perdonat.

¿No sabéu lo qu’ es la causa que hagim arriuat tan mals?

y politichs lliberals.

Ay católich de cartró que ‘l mal feu per sota má, esperéu; també algún dia vostre Sant Martí vindrá.

Ens van xuclant los diners los malehits gobernants, sols per mantení alguns dropes d’empleats y

Avuy tothom vol pujá á sucá á l’olla una mica; quan ne cahuen, ¡que ‘n deu ser sa butxaca de bonica!

Tot es farsa, tot es farsa; avuy tot, tot es mentida. ¡Malehit lliberalisme! Prompte acabarás la vida.

SIPRIANI MACARRONI.

ZUMALACARREGUI

(Continuació)

III

Caracter de la guerra civil

Estallá tumultuosament y terrible. No tingué, com las guerras regulars, preliminar solemn, aparatósos, graves, que fan semblar el choque de las colectivats al desafío de dos caballers que van al camp del honor á venjar verdaders ó suposats agravis; no fou, al contrari, al comensar, sinó un lúgubre despertar de passions salvatjes llarch temps reprimidas; un brusch abandono de totas las conveniencias imposadas per la Relligió y la cultura; un repenti *salt-en-terra* de la rassa ibérica als días de la primitiva barbárie; una conjunció perillósissima de totas las passions, de tots els odis, de tots els mals instints que viuen al interior dels homes civilisats cuberts per la capa de la educació acumulada en cent generacions; capa que salta com volada per la pólvora al contacte del huracá de las revolucions, deixant al descobert *l’abism negre*, la sima infernal qu’el progrés va recomplint poch-á-poquet hasta conseguir dissimularla casi del tot en los homes que ja ‘ns creyém civilisats.

Pro quan bufa el vent aspre de las revoltas socials; quan els cerebres perturbats acullen ideas falsas y aquestas ideas inspiran els cors; quan la política, per exemple, presenta com rasonables y hasta com heroichs los mes grans excessos, el *barnís de la cultura* desapareix y alashoras se veu que ‘ls homes

(seguirá)

Establiment Tipogràfic, Casanova, 13; Barcelona.